

(p. 194), **abōlis* (p. 224) = **litē*, **ābō(l)*, **ābōlis* ir t. t. Dažnokai nepažymėta graikų kalbos žodžių kirčio vieta, pvz., *δωτις* (p. 58), *ὀδωνη* (p. 76, 97), *ἐνυπνιον* (p. 146). Netaisyklingai užrašyti kai kurie vietovardžiai: *Gervečiai* (p. 84), *Švėdasai* (p. 162), *Nevėžys* (p. 194) = *Gervėčiai*, *Svėdasai*, *Nevėžis*.

Ne visai suprantama, kodėl literatūros sąrašą autorius perskėlė į dvi dalis, juk joks patogumas, kai to paties mokslininko vienas darbas atsidūręs santrumpose, o kitas – jau „tikrajame“ literatūros sąrašė. Atidesnis skaitytojas (ypač ne baltistas) turės pasukti galvą, kaip reikia suprasti santrumpą *J.* (p. 249 = *Juška*), kai anksčiau jau buvo nurodyta A. Juškos žodyno santrumpa (*Juška, Lit. sl.*). Gal čia turimi galvoje kiti A. Juškos veikalai, gal žodžiai iš nespausdintos žodyno dalies... Beje, šio leksikografo ir tautosakininko žodyno išleistos trys dalys, o ne dvi (nepaminėta antroji dalis pasirodė 1904 m.). Du kartus pateikta Daukšos Postilės santrumpa *DP* (p. 234 ir 249), dažnokai literatūros veikalai trumpinami dvejopai, pvz., *Kazlauskas LKIG/LKJG* (= Kazlauskas J. Lietuvių kalbos istorinė gramatika), (*Trautmann*) *BSIW/Trautmann*, *BSW* (= Baltisch-Slavisches Wörterbuch von R. Trautmann). J. Endzelyno ir E. Hauzenbergos papildymus K. Miülenbacho žodynui baltistinėje literatūroje įprasta trumpinti *EH* (autorius – *ME, Ergb.*). Tęstinis leidinys „Lietuvių kalbotyros klausimai“ (LKK) Eckerto klaidingai vadinamas „Lietuvių kalbos klausimai“ (p. 237). Panašių apsirikimų esama ir daugiau – visų neišvardysi, tačiau apskritai bibliografija sutvarkyta gana kruopščiai.

Rainerio Eckerto darbai jau yra įėję į baltų ir baltų-slavų kalbotyros apyvartą. Pagrindinius recenzuojamo veikalo rezultatus, svarbesnes mintis autorius yra dėstęs mokslinių konferencijų pranešimuose, gausiuose straipsniuose, kurių nemaža paskelbta tarybiniuose lingvistiniuose žurnaluose, ypač „Baltisticoje“. Tačiau tikroji nuveikto darbo vertė ir mastas išryškėja tik apibendrinamajame

veikale. R. Eckerto monografija apie baltų kalbų *i*-kamenius daiktavardžius esame linkę laikyti solidžia pastarųjų metų istorinės baltistikos studija. Akivaizdi šio konkretaus tyrinėjimo reikšmė baltų-slavų santykių problemai ir slavistikai bei apskritai indoeuropeistikai. Veikalas turėtų paskatinti rimčiau iširti *i*-kamenius vardažodžius ir kitose ide. kalbose bei tarmėse, stimuliuoti kitų kamienų žodžių analizę, remiantis panašiais arba kitokiais metodais. Baigdami norėtume pridurti, kad ši vertinga R. Eckerto monografija būtų sulaukusi didesnio rezonanso, jeigu būtų buvusi išleista 1977 metais.

B. Stundžia, R. Venckutė

Zeitschrift für Slawistik, 1984, Bd. 29, Hf. 2, Beiträge zur Baltistik 3. – Berlin: Akademie – Verlag. – p. 165–328.

Šis „*Zeitschrift für Slawistik*“ numeris – jau trečiasis, skirtas specialiai baltistikos problemoms ir turintis paantraštę „Beiträge zur Baltistik“¹. Jame skelbiami Baltų-slavų santykių tarptautinės komisijos surengtos konferencijos (Bad Saarow, 1982.11.2–5) darbai: pranešimai, apžvalginiai straipsniai apie baltistikos tyrimų būklę įvairiuose kraštuose, kiti straipsniai bei recenzijos. Jau pats trečiojo baltistikos darbų rinkinio išleidimas rodo didelį VDR lingvistų dėmesį baltų kalbotyrai. Iš karto reikia pabrėžti, kad šioje srityje yra ypač nusipelnęs visų trijų baltistikai skirtų rinkinių sudarytojas ir redaktorius, VDR baltų-slavų santykių komisijos pirmininkas prof. Raineris Eckertas. Kartu su Vokietijos Demokratinės Respublikos filologų darbais šiame rinkinyje skelbiami Lietuvos, Čekoslovakijos, Vokietijos Federacinės Respublikos, Italijos, Norvegijos, Švedijos, Šveicarijos kalbininkų tiriamieji bei apžvalginiai straip-

¹ Ankstesni baltistikos darbų numeriai: Bd. 19, Hf. 2 (1974), rec. Sabaliauskas A. *Baltistica*, 12 (1976), p. 200–203; Bd. 23, Hf. 2 (1978).

sniai. Jų problematika yra gana įvairi ir detaliau ją aptarti reikėtų atskirų sričių specialiuose darbuose. Tuo tarpu norėtume tik supažindinti skaitytojus su šio reikšmingo baltistikai leidinio turiniu.

Baltų kalbų dialektų diferenciacija ir seniausi santykiai su slavais aptariami V. Mažiulio straipsnyje „Zum Westbaltischen und Slawischen“ (p. 166–167). Čia toliau plėtojama pažiūra, kad kuršių kalba priklausiusi ne rytiniam, o vakariniam, periferiniam baltų kalbų arealui, t. y. kad kuršiai buvę šiauriniai vakarų baltai². Kaip žinoma, daug kuršių ir prūsų kalbų bendrybių yra iškėles jau K. Būga (RR III 168–246). Autorius nurodo senų leksinių atitikmenų, siejančių su slavais tik kuršių ir prūsų (bet ne lietuvių ir latvių) kalbas, pvz.: la. (<kur.) *klentēt* „keikti“, pr. *klantemmai* „keikiame“, s. sl. *kletī*; la. (<kur.) *daŋga* „kampas“, pr. *dongo* „lankas, ratlankis“, rus. дыга ir kt.

Opatyvo funkcijų raida baltų kalbose nagrinėjama G. Michelinio straipsnyje „Gothisch, Baltisch und der indoeuropäische Optativ“ (p. 168–176). Autorius naudoja dabartinės modalinės logikos terminais bei metodais. Palyginęs opatyvo vartojimą Vulfilos Biblijoje su tariamosios nuosakos formų vartojimu atitinkamose B. Vilento Evangelijų vertimo vietose, jis išskiria dvi opatyvo funkcijas: buvimo nenurodymo – pagrindinę – ir būtinumo (deontinę) – papildomąją. Pirmąją funkciją gotų ir lietuvių kalbose atliekančios opatyvo (resp. tariamosios nuosakos) formos. Antroji funkcija gotų kalboje būdinga opatyvui, lietuvių kalboje – liepiamajai nuosakai, tiesioginės nuosakos formoms su dalelytėmis *te-*, *tegul* ir *teeiniē*, *terāšai* tipo reliktinėms opatyvo formoms. Straipsnyje keliama mintis, kad kitados iš indoeuro-

² Plg. Mažiulis V. К вопросу о взаимных отношениях балтийских языков. – Acta Baltico-Slavica, 1976, t. 9, p. 65–69; Apie senovės vakarų baltus bei jų santykius su slavais, ilirais ir germanais. – Kn.: Iš lietuvių etnogenezės. V., 1981, p. 6.

piečių prokalbės paveldėtas baltų ir slavų kalbų optatyvas turėjęs abi minėtas funkcijas, bet vėliau pirmajai funkcijai imta vartoti perifrastines formas – baltų kalbose su supinu, o slavų – su *-lo- dalyviu. Senasis optatyvas čia išlaikęs tik antrąją – deontinę funkciją, panašią į imperatyvo. Dar vėliau lietuvių ir latvių kalbose tam reikalui imta vartoti tiesioginės nuosakos formas su tam tikromis morfemomis (lie. *te-/tegul*, la. *lai*), tuo tarpu prūsų kalboje optatyvo galūnė susiliejusi su būs. 1. priesaga *-s-* ir taip atsiradusi nauja galūnė *-sei/-sai>-si*, teikianti veiksmožodžiui deontinę reikšmę.

V. Grinaveckis straipsnyje „Zu den Futurformen der indirekten Aussageweise der niederlitauischen Dünininkai-Mundart von Laukuva“ (p. 245–249) pirmą sykį atkreipė dėmesį į savitą, ligi šiol tyrinėtojų nepastebėtą bendraties vartojimo atvejį Laūkuvos tarmėje. Iš autoriaus pateiktų pavyzdžių matyti, kad bendraties forma čia vartojama (pagrečiui su būs. 1. veik. dalyviais) perpasakotam, numanomam ar abejojamam ateities veiksmui reikšti. Autorius spėja, kad bendratis tokia reikšme pradėta vartoti visų pirma eliptiniuose atsakymuose į klausimus su veiksmožodžiais *ketinti*, *galvoti*, *manyti* ir pan. + bendratis, pvz.: *Ar ans žada eiti? – Eiti* (plg. būs. 1. veik. dalyvį: *eisiqs*). Rodos, galima ir kita prielaida – kad minėtos konstrukcijos galėjusios atsirasti ir konstatuojamuose sakiniuose dėl modalinio veiksmožodžio *gāli*, *tūri* elipsės, pvz.: *Anam gyvenimas tik dabar (* gali, * turi) prasidėti*. Modalinius veiksmožodžius galima atstatyti kone visuose autoriaus cituojamuose pavyzdžiuose neiškreipiant prasmės. Tai sutiktų su autoriaus pastebėjimu, jog veiksmas, kurį kalbėtojas mano tikrai įvyksiant, dažniau reiškiamas ne bendratimi, o būs. 1. veik. dalyviu. Galėjo turėti įtakos ir ekspresinė bendraties vartosena, ypač tokiuose sakiniuose kaip *Marikė pati dirbti i dirbti, kol galėti*. Ką nors aiškiau pasakyti apie šito savito reiškinių priežastis bus galima tik tada, kai bus aiškus jo išplitimo plotas, vartojimo intensyvumas tarp įvairaus amžiaus žmonių ir kitos aplinkybės.

Reikia tikėtis, kad ateityje autorius šiuo klausimu pateiks ir daugiau duomenų.

Iš istorinių leksikos tyrinėjimų pirmiausia minėtinas F. Hinze (VDR) straipsnis „Pomoranisch-baltische Entsprechungen im Wortschatz“ (p. 189–196). Jame bene pirmą kartą vienoje vietoje apžvelgiamos baltų ir kašubų (pomeranų) kalbų leksinės bendrybės. Jos skirstomos į ekskliuzyvines, pastebėtas tiktai šiose kalbose, ir bendresnes, turinčias atitikmenų kitose slavų kalbose. Straipsnyje nurodyta, kad kai kurie prie ekskliuzyvinių bendrybių skiriami pomeranų žodžiai gali būti seni skoliniai iš baltų kalbų, pvz.: *stabuna* „stipri moteris“, plg. la. *stabūne* „daržinė šienui laikyti“. Ar ekskliuzyvine pomeranų-latvių kalbų bendrybe laikytina pom. *přecim* „priešais“ – la. *pretim* „t. p.“ galima ir abejoti, nes šaknis *pret-* paliudyta ir kitose slavų kalbose (brs. *npeuu*, ček. *proti* etc.), o linksnio forma su *-m*, iš kurios kilo prievėksmis, abiejose kalbose galėjo susidaryti savarankiškai.

Antrasis F. Hinze straipsnis – „Nehrungskurische Fischnamen“ (p. 250–262) – tai plati V. Urbučio knygos „Baltų etimologijos etiudai“ (V., 1981) recenzija su pastabomis ir papildymais. Daugiausia kalbama apie knygos skyrių „Kuršininkų žuvų pavadinimai“. V. Urbučio pateiktus duomenis autorius papildė vokiečių kalbos tarmių bei kašubų kalbos atitikmenimis ir žuvų pavadinimais, žinomais dviem seniems kuršininkų kalbos atstovams; tų pavadinimų esama 40 ir jais žymimos 32 rūšių žuvys (knygoje atitinkamai 63 ir 49). Kai kurie iš papildomai pateiktų pavadinimų turi kituose kuršininkų kalbos šaltiniuose nepaliudytas galūnes, pvz.: *brunčis* „Rutilus rutilus“ (258), *siķis* „Coregonus lavaretus“ (255), *stiņtis* „Osmerus eperlanus“ (257). Straipsnio autorius juos aptaria etimologiniu požiūriu ir randa, kad iš 40 pavadinimų 15 yra kilę iš vokiečių kalbos, 1 – gal iš skandinavų, 8 – iš lietuvių, 9 būdingi kuršininkams, o 7 – rytų baltams. Kur ir kada žuvų pavadinimai, laikomi skoliniais, yra gauti kuršininkų, straipsnyje nesvarstoma. Tuo tarpu knygos autoriui kaip tik rūpėjo nustatyti, kurie pavadi-

nimai (vienokios ar kitokios kilmės) yra atsinešti iš Kuršo, o kurie gauti jau Neringoje iš lietuvių ar vokiečių kalbų. Tam, be abejo, buvo visai nereikalingos žinomos ar diskutuojamos lietuviškų bei latviškų žodžių etimologijos, kurių recenzentas pasigenda knygoje ir kurias stengiasi kompensuoti nuorodomis į E. Fraenkelio ar M. Vasmerio žodynus.

Du straipsniai šiame rinkinyje skirti baltų kalbų frazeologijos problemoms.

R. Eckerto ir E. J. Bukevičiūtės straipsnyje „Zum vergleichenden Studium der Phraseologie der baltischen Sprachen“ (p. 177–188) aptarti frazeologizmų lyginamojo tyrinėjimo teoriniai principai ir parodyta, kaip jie gali būti taikomi lietuvių, latvių ir prūsų kalboms. Svarbiausiu tyrimo objektu laikomos frazemos – pastovūs idiominiai žodžių junginiai, turintys bendrą reikšmę ir einantys sakinio dalimis (bet ne sakiniais). Frazemoje skiriami šie elementai: 1) formalioji struktūra, t. y. formatyvų grandis; 2) semantinė struktūra, susidedanti iš komponentų leksinių reikšmių; 3) frazeologinė bendroji reikšmė, atsirandanti dėl pasakymo metaforizacijos. Teigiama, kad, tiriant giminiškas arba kontaktuojančias kalbas, būtina atsižvelgti į visų trijų elementų santykius. Skiriami trys baltų kalbų frazeologizmų tarpusavio santykių tipai: A. visiškas atitikimas, pvz.: lie. *akių neródyti* = la. *ne acu nerādīt*; B. dalinis atitikimas (formalioji ir semantinė struktūra sutampa tik iš dalies), pvz.: lie. *kaip baltà vārna* ≈ = la. *kā balts zvirbulis*. Čia autoriai priskiria ir tuos frazeologizmus, kurie sutampa gramatine sandara bei leksemų reikšme ir skiriasi tik jų etimologija, pvz.: lie. *atskirti bálta nuo júodo* ≈ la. *atšķirt baltu no melna*. C. semantinis atitikimas (formalioji ir semantinė struktūra skiriasi, frazeologinė bendroji reikšmė sutampa), pvz.: lie. *nē šuõ nelója* ~ la. *ne gailis nedzied*. Autoriai nurodo, kad A tipo bendrybės kalbų genetiniams ryšiams nustatyti reikšmingos tik tuo atveju, kai nėra atitikmenų kaimynų kalbose, pvz.: lie. *nuáugusí kaip liepa* = la. *noaugusi kā liepa*. Visoms trimis baltų kalboms bendras yra frazeologiz-

mas lie. *vienas aňtrq*=la. *viens otru*=pr. *eins antran* (slavai šia reikšme vartoja rus. *один дпызоо* arba *дпыз дпыза* tipo pasakymus). Straipsnyje nurodyta frazeologizmų lyginamojo tyrinėjimo literatūra, kurioje svarbią vietą turi paties R. Eckerto darbai³.

Lietuvių kalbos frazeologizmų leksiniai variantai nagrinėjami ir E. Hemmerling straipsnyje „Lexikalische Varianten nominativer Phrasen im Litauischen“ (p. 263–269). Leksiniais variantais autorė laiko idiominis pasakymus, turinčius tą pačią struktūrinę schemą, tą patį komponentų kiekį, išlaikančius semantinį identiškumą ir viso frazeologizmo leksinį-gramatinį pobūdį. Tie leksiniai variantai gali skirtis ne tik sinonimiškomis, bet ir antonimiškomis leksemomis, pvz.: */laukia/ kaip gervė giedros (lietaus)*, arba semantiškai tarp savęs nesusijusiais žodžiais, pvz.: */ryja/ kaip šuo mašalą (muilą)*. Tai rodo frazeologinių ir leksinių santykių skirtumą. Leksinių variantų susidarymą autorius aiškina istorinėmis bei situacinėmis aplinkybėmis. Straipsnyje nurodoma, kad kaip nominatyviniai vienetai funkcionuoja ir frazeologizmai bei jų variantai, turintys formalią sakinio struktūrą, pvz.: */Jau ant tavo galvos/ velnias (biesas) kratinį krato „tavo galva žyla“*.

E. J. Bukevičiūtės straipsnyje „Zu Grundprinzipien der Lautbildung des Litauischen und Deutschen“ (p. 270–280) apžvelgiami svarbiausi lietuvių ir vokiečių kalbų garsų tarimo ir artikuliacinės bazės skirtumai, kartu nurodant ir tarties bendrybes. Atskirose straipsnio dalyse aptarta: 1) bendrieji artikuliacijos požymiai, 2) balsių tartis, 3) priebalsių tartis. Darbas naudingas visiems, kurie mokosi vokiečių ar lietuvių kalbos. Kartu jis gali bū-

³ Ypač monografija *Untersuchungen zur historischen Phraseologie und Lexikologie des Slawischen und Baltischen (Systemfragmente aus der Terminologie der Waldimkerei)* (= *Linguistische Studien A 81*). Berlin, 1981; žr. dar *Balto-slavische Phraseologie*. – *ZfSl* 27 (1982), S. 332–341.

ti panaudotas ir tipologiniam indoeuropiečių kalbų artikuliacijos tyrinėjimui, gretinamosios fonetikos studijoms.

Nauja ir ligi šiol baltų kalbų pagrindu ne-tyrinėta komunikacinės sintaksės problema aptariama G. Bense straipsnyje „Fragen in der adialogischen Sprachausübung“ (p. 239–244). Čia autorė nagrinėja lietuvių kalbos klausiamuosius sakinius, vartojamus nedialoginėje kalboje, ir išskiria jų tipus. Konstatuojama, kad tokiais atvejais išlieka bendroji klausiamųjų sakinių funkcija: „stimuliuoti informacijos spragos užpildymą“. Antraštiniai sakiniai (pvz.: *Kodėl gegutė neperi savo vaikų*) klausiamaisiais nelaikomi, nors savo sandara atitinka klausiamuosius. Dėl to galima būtų ir diskutuoti samprotaujant, kad tokiais antraštiniais sakiniais irgi nurodoma informacijos spraga, kurią užpildo tolesnis tekstas.

Bendresnio pobūdžio darbas, peržengiantis kalbotyros ribas, yra žymaus sorbų (lužitėnų) kultūros veikėjo Frido Mětško straipsnis „Sorbisch-litauische Kulturbeziehungen in Vergangenheit und Gegenwart“ (p. 201–211). Jame apžvelgiami sorbų ir lietuvių tautų kultūriniai ryšiai nuo XVI–XVII a. ligi mūsų laikų; ypač pabrėžiama šias abi tautas siejančios G. Sauerweino–J. Girėno veiklos ir kūrybos reikšmė.

Turiningi yra rinkinyje paskelbti tarptautinės Baltų-slavų santykių komisijos narių apžvalginiai straipsniai (p. 212–234). Apie baltistikos tyrinėjimų būklę Tarybų Sąjungoje informuoja V. Mažiulis, Vokietijos Demokratinėje Respublikoje – R. Eckertas, Vokietijos Federacinėje Respublikoje – F. Scholzas, Šveicarijoje – J. P. Locheris, Norvegijoje – T. Mathiassenas, Švedijoje – V. Rūķe-Draviņa, Čekoslovakijoje – P. Trostas. Lituanistams ypač svarbi informacija apie J. Bretkūno Naujojo testamento rankraščio leidimą. Šį nepaprastai reikšmingą XVI a. lietuvių kalbos paminklą rengia spaudai VFR lingvistai F. Scholzas ir J. D. Range. Iššifruotą tekstą, kuriame stengiamasi išskirti pirminę redakciją nuo vėlesnių autorius

ir korektorių taisymų, numatyta išleisti kartu su rankraščio fotokopijomis.

E. J. Bukevičiūtė (p. 235–238) apžvelgia Tarptautinio slavistų komiteto Baltų-slavų santykių komisijos surengtos konferencijos (Bad Saarow, 1982.11.2–5) eigą, turinį ir pranešimus. Konferencijoje dalyvavo lingvistai iš 7 valstybių, buvo perskaityta 13 pranešimų.

R. Eckertas (p. 287–291) informuoja apie Stokholme įvykusią Skandinavijos baltistikos konferenciją (1983.06.10–13). Buvo perskaityti 103 pranešimai, iš jų Baltų filologijos sekcijoje – 31. Apžvalgoje aptartas pagal atskiras sritis visų baltų filologijai skirtų pranešimų turinys.

Iš literatūros srities skelbiama apžvalginis O. Posingio straipsnis „Zur Arbeit auf dem Gebiet der lettischen Literatur an der Wilhelm-Pieck-Universität Rostock“ (p. 197–200) ir I. Waack straipsnis „Zum 120. Geburtstag von Rüdolfs Blaumanis“ (p. 281–286).

Rinkinyje recenzuojami šie leidiniai: Z. Zinkevičius, Lietuvių kalbos istorinė gramatika. – V., t. 1, 1980, t. 2, 1981 (E. J. Bukevičiūtė); A. Sabaliauskas, Lietuvių kalbos tyrinėjimo istorija iki 1940 m., V., 1979 (F. Hinze); Lietuvių kalbos atlasas, t. 2, Fonetika, V., 1982 (R. Eckert); J. Endzelīns, Darbu izlase, t. 1–4, Rīgā, 1971–1982 (R. Eckert); Ю. А. Лаучюте, Словарь балтизмов в славянских языках, Ленинград, 1982 (R. Eckert); Reader zur sowjetischen Phraseologie, Hrsg. H. Jaksche e. a., Berlin-New York, 1981 (R. Eckert); В. Н. Теля, Типы языковых значений, М., 1981 (K. Günther); J. Gallant, Russian verbal prefixation and semantic features, München, 1979 (K. Günther); L. Hošák-R. Šrámek, Místní jména na Moravě a ve Slezsku, Sv. 1–2, Praha, 1970–1980 (E. Eichler); D. Endler-H. Walter, Wörterbuch Bulgarisch-Deutsch, Leipzig, 1980 (M. Ehlers); Die Erforschung arabischer Quellen zur mittelalterlichen Geschichte der Slaven und Volgabulgaren, Hrsg. H. Haarmann, Hamburg, 1976; C. M. Fraehn, Ibn-Foszlan's und anderer Araber Berichte über die Russen älterer Zeit

(1823), Hrsg. H. Haarmann, Hamburg, 1976 (E. Donnert).

Rinkinio pabaigoje (p. 324) R. Eckertas pagerbia VDR baltisto Nestoro Viktoro Falkenhahno 80 metų sukaktį, kuri buvo paminėta Vilniuje 1983.02.11 (dalyvavo pats jubilaitas) ir Berlyne 1983.02.23. Paskelbtas taip pat platus nekrologas apie žymų vokiečių slavistą Helmutą Grasshofą (1925.11.7–1983.07.18), nuo 1975 m. buvusį žurnalo „Zeitschrift für Slawistik“ vyriausiuoju redaktoriumi.

Visiškai neabejotina, kad šis turiningas rinkinys prisidės prie baltistikos tyrinėjimų pažangos. Lieka tik palinkėti jo rengėjams ir darbų autoriams ir toliau sėkmingai dirbuotis baltistikos baruose.

V. Ambrazas

ЕТИМОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. – Київ: Наукова думка, 1982, т. 1, А–Г. – 632 с.

Tai pradžia septyntomio ukrainų kalbos etimologijos žodyno, rengiamo Ukrainos TSR Mokslų akademijos O. Potebnios kalbotyros instituto bendrosios ir slavų kalbotyros skyriaus. Pirmasis gana solidus šio veikalo tomas (tokio formato kaip mūsiškis LKŽ), rašytas keliolikos minėto skyriaus bendradarbių (vyr. redaktorius O. Melničiukas), apima tikrai keturias pirmąsias abėcėlės raides. Iš viso žodyne busių per 30 tūkstančių straipsnių (žodžių, be abejo, daugiau, nes taikomas lizdinis pateikimo būdas). Etimologizuojama ukrainų bendrinės kalbos ir tarmių leksika, užfiksuota XIX ir XX a. svarbiausiuose žodynuose. Nuo išnykusių archaizmų veikiausiai atsiribojama ne kokiais teoriniais, o vien praktiniais sumetimais: senųjų raštų leksika dar nepakankamai apdorota leksikografiškai (išleistas tik XIV–XV a. sen. ukrainų kalbos dvitomis žodynas). Imami vien bendriniai žodžiai, tačiau yra ir viena ryški išimtis: įtraukiami įprastiniai ukrainų asmenų vardai (*Адольф, Анатолій, Богдан* ...). Dėl žodžių atrankos dar galima pasakyti, kad šis žodynas priklauso prie tokių dabartinių kalbų etimologijos žodynų, kuriuose gana žymią vietą užima